

ת"פ 40006/07/20 - מדינת ישראל נגד האדי נאצר, מוחמד עלקם

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 40006-07-20 מדינת ישראל נ' נאצר ואח'

6.1.2022

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. האדי נאצר

הנאשמים

2. מוחמד עלקם

באת-כוח המאשימה: עו"ד אלונה דרורי (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

בא-כוח הנאשם 1: עו"ד אבנר בן אישטי

בא-כוח הנאשם 2: עו"ד מחמוד רבאח

גזר דין

על-פי הכרעת הדין מיום 1.7.2021, שני הנאשמים - **הנאשם 1, האדי נאצר, יליד שנת 1999 והנאשם 2, מוחמד עלקם, יליד שנת 2001** - הורשעו בהתאם להודאותיהם במסגרת הסדר טיעון, בעבירת **שוד בנסיבות מחמירות שנעברה בצוותא**, לפי סעיף 402(ב) וסעיף 29 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין או החוק**), בעבירת **פירוק רכב שנעברה בצוותא**, לפי סעיף 413ד(ב) וסעיף 29 בחוק ובעבירת **שינוי זהות רכב או חלק רכב שנעברה בצוותא**, לפי סעיף 413ט וסעיף 29 בחוק.

הודאות הנאשמים והרשעתם היו במסגרת הסדר טיעון, אשר כלל את תיקון עובדות כתב האישום, אך לא כלל הסכמה בעניין העונש.

הטיעונים לעונש נשמעו ביום 1.11.2021. לאחר שמיעתם נקבע כי בטרם יינתן גזר הדין תוזמן חוות דעת הממונה על עבודות שירות, בעניין התאמת הנאשמים לענישה מסוג זה. עם זאת, הובהר לנאשמים כי אין בכך כדי לחייב לעניין גזר הדין שיינתן ואף אין בכך כדי לייצר אצלם ציפייה או הסתמכות. חוות דעת הממונה על עבודות שירות הוגשו ביום 26.12.2021 וביום 2.1.2022 ומכאן גם העיכוב שחל במתן גזר הדין.

עובדות כתב האישום המתוקן

2. נ"ס הוא קבלן משנה של חברת 'תנובה'. בבעלותו שני מחסנים בירושלים שבהם מאוחסנת סחורה של חברת

'תנובה' שהוא מספק לחנויות ושעבורה משולמת לו תמורה כספית. מחסן אחד נמצא בשכונת בית חנינא והשני באזור חיזמא. את הסחורה מקבל נ"ס מהקבלן הראשי, ר"מ, שבבעלותו מחסן באזור עטרות (להלן - **המחסן בעטרות**). ע"ס (להלן - **המתלונן**), הוא בנו של נ"ס והוא עובד אצלו בעסק המתואר. ע"ס אחראי בין השאר, על העברת התשלומים לידי ר"מ עבור הסחורה שהוא רוכש במחסן בעטרות ולשם כך הגיע כמעט מדי יום אל ר"מ והעביר אליו את התשלומים.

הנאשמים, האדי נאצר (הנאשם 1) ומוחמד נאצר (הנאשם 2), הם חברים. נאדר נאצר (להלן - **נאדר**) הוא אחיו של הנאשם 1. כל השלושה גרים בסמיכות בשכונת ראס אל עמוד בירושלים.

3. כחודש קודם ליום 3.7.2020, קשרו הנאשם 1 ונאדר קשר לתקוף את המתלונן, כדי לגנוב ממנו כסף בהגיעו אל המחסן בעטרות ובעודו נושא כסף (להלן - **הקשר**). בהמשך לקשר זה ולשם קידומו, נפגשו הנאשם 1 ונאדר עם הנאשם 2 בשעות הערב, שיתפו אותו, הכניסו אותו אל מסגרת הקשר ותכננו עמו להוציאו אל הפועל וכן לבצע יחד את השוד (להלן - **התכנית**). במסגרת התכנית הורה נאדר לנאשם 2 להשיג לוחיות רישוי לרכב כדי לטשטש את זהות הרכב שעמו יגיעו אל מקום השוד. השלושה קבעו להיפגש למחרת בשעה 8:30 בבוקר, כדי להוציא את התכנית אל הפועל.

4. לשם קידום הקשר והוצאת התכנית אל הפועל, נסעו נאדר והנאשם 1 ביום 3.7.2020 סמוך לשעה 8:30 בבוקר מביתם ברכב שכור מתוצרת 'יונדאי', בעל לוחית רישוי מספר 7621078, שאותו שכר הנאשם 1 מבעוד מועד (להלן - **רכב היונדאי**), ובדרכם אספו את הנאשם 2. הנאשמים הצטיידו בכובעים, מסכות, גז מדמיע בצורת אקדח, מקל ושתי לוחיות רישוי שמספרן 1649427, שאותן גנבו מרכב נטוש מתוצרת 'קאיה' שהיה בשכונת ראס אל עמוד (להלן - **לוחיות הרישוי הגנובות**).

במהלך הנסיעה יצר נאדר קשר עם מחמוד נאסר (להלן - **מחמוד**) וביקש לשאול ממנו את רכבו מתוצרת 'מאזדה', הנושא לוחית רישוי מספר 7025168 (להלן - **רכב המאזדה**). זאת בטענה שהוא עומד לצאת עם בחורה ולכן הוא זקוק לרכב זה שחלונותיו שחורים ומסתירים את היושבים בו. מחמוד ונאדר סיכמו שנאדר יגיע אל מקום עבודתו של מחמוד בשכונת עיסאווייה בירושלים ושם ייקח ממחמוד את רכב המאזדה. מיד לאחר מכן הגיעו הנאשמים ונאדר ברכב היונדאי אל שכונת עיסאווייה. תחילה ירד הנאשם 2 מהרכב, כדי שמחמוד לא יבחין בו, ולאחר מכן ירד הנאשם 1 מהרכב, פגש את מחמוד, קיבל ממנו את מפתחות רכב המאזדה ונסע עמו כדי לאסוף את הנאשם 2. נאדר נסע מהמקום ברכב היונדאי.

הנאשמים החנו את רכב המאזדה בשכונת עיסאווייה וכדי לטשטש את זהותו, להקשות על כוחות הביטחון ולהטעותם, אם יתקלו בהם בדרך, הסירו ממנו את לוחיות הרישוי והתקינו במקומן את לוחיות הרישוי הגנובות. סמוך לשעה 10:00 נסעו הנאשמים ברכב המאזדה משכונת עיסאווייה לכיוון המחסן בעטרות. כדי להסתיר את לוחיות הרישוי הגנובות ולמנוע אפשרות שהמשטרה תבחין בהן, אם תגיע אל קרבת רכב המאזדה, נסע נאדר ברכב היונדאי צמוד לרכב המאזדה. בשלב מסוים ובהתאם לקשר ולתכנית, הצטרף אל רכב המאזדה אדם נוסף (להלן - **האחר**) ונהג בה.

5. סמוך לשעה 10:22 הגיעו הנאשמים והאחר ברכב המאזדה אל הכביש המקביל למחסן בעטרות והמתינו

להגעת המתלונן. משהבחינו במתלונן נכנס עם רכבו אל החנייה של המחסן בעטורות, יצאו הנאשמים מרכב המאזדה ואילו האחר נשאר להמתין להם ברכב, כדי למלט אותם מהמקום. הנאשמים עטו מסכות על פניהם והחלו ללכת לכיוון המתלונן. הנאשם 1 אחז בגז מדמיע ובאקדח הדמה והנאשם 2 אחז במקל.

אותה עת יצא המתלונן מרכבו בעודו אוחז שקית שחורה שבה כסף מזומן והמחאות מכספי העסק של אביו, אשר נועדו למסירה לר"מ (להלן - **השקית**). הנאשמים התקדמו לכיוון המתלונן ועם יציאתו מרכבו, ריסס הנאשם 1 לעברו גז מדמיע ואילו הנאשם 2 תקף אותו באמצעות המקל וחטף מידיו את השקית. כתוצאה ממעשיהם אלו, נחבל המתלונן בידו.

מיד לאחר מכן נמלטו הנאשמים אל רכב המאזדה, בעוד המתלונן רודף אחריהם. במהלך המרדף נפלה השקית מידו של הנאשם 2. המתלונן התקרב אל הנאשמים ובתגובה לכך איים עליו הנאשם 1, לבל יוסיף להתקרב. המתלונן, אשר חשש לחייו, נמלט אל מקום החניה של רכבו. הנאשמים אספו את הכסף המזומן שהתפזר, אך חלק מהמחאות נפל, והשניים רצו אל עבר רכב המאזדה, נכנסו לתוכו ונמלטו מהמקום עם האחר.

במקביל נכנס המתלונן אל רכבו עם אדם נוסף וניסה לעקוב אחר נתיב הבריחה של רכב המאזדה עד אשר איבד קשר עין עמו. אותה עת נסע נאדר ברכב היונדאי לפני רכב המאזדה ובאותו נתיב בריחה. הנאשמים והאחר נטשו את רכב המאזדה במחנה הפליטים שועפאט, שם אסף אותם נאדר באמצעות רכב היונדאי והשלושה חזרו אל ביתם כשברשותם השלל שנטלו מהמתלונן, בסך ₪ 44,610 במזומן. סך ₪ 6,000 ניתן לנאדר, סך ₪ 2,000 ניתן לנאשם 2 והשאר נותר בידי הנאשם 1.

עניינו של נאדר

6. נגד נאדר, יליד 1.2.1993 (כבן 29), הוגש כתב אישום נפרד שנדון בת"פ (מחוזי ירושלים) 39905-07-20. בהתאם להכרעת הדין מיום 17.2.2021, הוא הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירת **סיוע לתקיפה לשם גניבה** (לפי סעיפים 381(א)(2) וסעיף 32 בחוק), בעבירת **פירוק רכב שנעברה בצוותא** (לפי סעיף 413ד(ב) וסעיף 29 בחוק) ובעבירת **שינוי זהות רכב או חלק רכב בצוותא** (סעיף 413ט וסעיף 29 בחוק).

לחובתו הרשעה קודמת משנת 2016 בעבירות סיוע לייצור נשק, הצתה, שתי עבירות ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, התפרעות והפרעה לשוטר במילוי תפקידו שבעטין נדון לארבעים וחמישה חודשי מאסר בפועל ולמאסר מותנה.

בהתאם לגזר הדין בעניינו, מיום 23.8.2021 (כבוד השופט א' רובין), הוא נדון לתשעה חודשי מאסר בפועל, למאסר מותנה ופיצוי למתלונן בסך ₪ 10,000. בקשתו לאפשר לו להשתלב בתהליך טיפולי נדחתה, לאחר שנקבע כי נכוונתו להשתלב בכך תיזקף לזכותו, אך מאחר שטרם החל בתהליך זה, נדחתה בקשתו לאפשר זאת תוך דחיית מתן גזר הדין.

משך מעצרם של הנאשמים

7. הנאשם 1 היה עצור מיום 6.7.2020 עד יום 1.10.2020 והנאשם 2 היה עצור מיום 6.7.2020 עד יום 10.9.2020. מאז שניהם במעצר בית בפיקוח אלקטרוני בבית הוריהם.

תסקירי שירות המבחן

תסקיר שירות המבחן בעניין הנאשם 1 (האדי נאצר)

8. על-פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם 1, יליד 1999 (כבן 22), נשוי ואב לילדה בת כשנה וביום 16.11.2021 (לאחר ישיבת הטיעונים לעונש) נולדה בתו השנייה. הוא נתון במעצר בית בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו בשכונת ראס אל עמוד בירושלים. הוא הבן הרביעי מבין חמישה ילדים, אביו אינו עובד ומתקיים מקצבת נכות של המוסד לביטוח לאומי ואמו עובדת בעבודות ניקיון מזדמנות ובטיפול בקשישים. לנאשם טענות קשות כלפי אביו בשל חוסר תפקודו ובשל אחריותו למצבה הכלכלי הקשה של המשפחה. אחיו נאדר נושא כיום מאסר בשל מעורבותו בעבירות הנדונות וכאמור לעיל, אף נשא בעבר עונש מאסר ממושך בשל עבירות אלימות ועבירות ביטחוניות.

9. לאחר תשע שנות לימוד נשר הנאשם 1 מהלימודים כדי לסייע בפרנסת המשפחה. תחילה עבד בעבודות מזדמנות ולאחר מכן בעבודות בניין ושיפוצים. בשנת 2019 פתח עסק לעבודות קבלנות ולאחר מכן הקים מפעל לייצור חלקי ברזל. הוא עשה כן בעידודו של אביו, המוגבל בחשבונות הבנק שלו בשל חובות. בתחילה העסק הצליח אך בהמשך נקלע לחובות כבדים בשל חישובים מוטעים של אביו שהיה מעורב בעסק וכיום חובותיו בסך למעלה מ-400,000 ₪. אביו הבטיח לסייע בסילוק החובות, אך בפועל, הוא מתנער מאחריות וממעורבות בטיפול בכך. לאחרונה בחן הנאשם אפשרויות של הסדר לפריסת התשלומים להחזר החובות.

10. הנאשם 1 שלל שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים. בדיקה לאיתור שרידי סם נמצאה נקייה. אין לחובתו הרשעות קודמות, למעט עבירת נהיגה ללא רישיון משנת 2017, שהסתיימה ללא הרשעה. על-פי דיווחי שירות המבחן לנוער, בשל ההליך האמור, הוא שולב בקבוצה טיפולית לנוער בתחום התעבורה, שבה השתתף באופן פעיל. מאוחר יותר הוציא רישיון נהיגה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם 1 גדל בצל מצוקה כלכלית, כי מגיל צעיר הוא נדרש לתפקד באופן שלא תאם את גילו ואת יכולותיו וכי התנהלותו לאורך השנים התאפיינה בחוסר יציבות במישורים שונים. בשל קשייו הכלכליים וחובותיו הכבדים, החלה התרופפות בגבולותיו הפנימיים שהובילה לחיפוש אחר פתרונות מהירים ללא הפעלת שיקול דעת בעניין השלכותיהם. אף נראה כי הוא נוטה לייחס את התנהלותו הבעייתית לגורמים חיצוניים. עם זאת, הוא נעדר דפוסי אלימות ותוקפנות. כיום הוא נתון לתחושות ייאוש ותסכול בשל חוסר יכולתו לכסות את חובותיו, לאחר שבמאמץ רב הצליח לכסות רק כ-150,000 ₪ מכלל החובות.

11. הנאשם 1 הסביר כי עשה השוד נעשה לנוכח חובותיו הכבדים. לדבריו, המתלון נבחר בשל היכרות עם מאפייני עבודתו ולדבריו, לשם כך שיתף את אחיו ואת הנאשם 2 בתכנון ובמעשה. אמנם חשש להיתפס, אך דבק במעשה מתוך רצון להיטיב את מצבו הכלכלי. לדבריו, הצטיידותו במקל נועדה לאיים אך לא לשם שימוש בפועל. הוא אף שלל את השימוש בגז מדמיע ובאקדח דמה ולדבריו, בפועל נגנב סכום נמוך מזה שנטען בכתב האישום. לצד זה, ביטא צער וחרטה על המעשים, ולדבריו, הוא מבין את חומרתם במישור הפלילי ובמישור המוסרי ומתבייש בכך. הוא אף מעוניין להתנצל בפני המתלון ולפצות אותו. הנאשם 1 סיפר על ניסיונות לערוך 'סולחה' אשר לא הצליחו מאחר שהנאשם 1 סבר כי המתלון ביקש פיצוי בסכום מופרז.

התרשמות שירות המבחן היא כי הנאשם 1 מכיר באחריותו למעשיו, מבין את חומרתם ומביע חרטה, לצד קושי להכיר באחריות להיבט האלים והתוקפני של המעשים. הערכת שירות המבחן היא כי העבירות נעברו על רקע התרופפות גבולות המותר והאסור אצלו ועל רקע חובותיו הכבדים תוך חיפוש אחר פתרון מהיר וכן לנוכח קושי לבחינת השלכות מעשיו.

12. גורמי הסיכון להישנות עבירות מצד הנאשם 1: המצוקה הכלכלית החריפה והיעדר יכולת של הוריו לשמש עבורו דמויות תומכות, מכוונות ומציבות גבולות; ניסיונו למציאת פתרונות מהירים למצוקותיו תוך בחירה בדרכים פוגעניות בניגוד לחוק ומבלי לבחון את השלכותיהן; למרות שאיפותיו החיוביות, הוא עלול לעבור על החוק מתוך לחץ ומצוקה, בעוד שרק בדיעבד ובסיוע טיפול הוא מבין את הפסול במעשיו ובוחן דרכי התמודדות חלופיות; הוא מתקשה להכיר בחלקים האלימים של המעשים. לעומת זאת, צוין כי גורמי הסיכוי לשיקומו הם: היעדר הרשעות קודמות והיעדר דפוסי התנהגות עבריינים ואלימים מושרשים; שאיפותיו לנהוג באופן נורמטיבי ולשמור על החוק; הוא חווה את ההליך הפלילי באופן מרתיע ומציב גבול; מכיר באחריות לרוב המעשים ולחלקו המרכזי בתכנון; הוא חש תחושת אמתיות מסוימת כלפי המתלון; מסוגל לבחון את הרקע למעשים, תוך בחינת דרכי התמודדות חלופיות; מבטא מודעות ראשונית לצרכיו הטיפולים ומוטיבציה ראשונית להשתלב בהליכי שיקום.

שירות המבחן המליץ על שילוב הנאשם 1 במסגרת טיפולית אשר תכלול השתלבות בהליך שיאפשר לו לכסות את חובותיו. בשל כך הומלץ לדחות את הדיון בעניין עונשו, כדי לאפשר בניית תכנית טיפולית פרטנית או קבוצתית.

תסקיר שירות המבחן בעניין הנאשם 2 (מוחמד עלקם)

13. על-פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם 2, יליד 2001 (כבן 20), רווק, גר עם הוריו ואחיו. הוא הבן הבכור מבין חמישה ילדים. אביו מכונאי רכב ואמו עקרת בית. על-פי מסמכים שהציג, החל ללמוד לקראת תואר במדעי החברה והרוח במכללת אלאהליה במזרח ירושלים ובאוניברסיטה הפתוחה. הוא סיים שתיים-עשרה שנות לימוד עם תעודת תאוג'יה (המקבילה לתעודת בגרות), ולדבריו, היה תלמיד מצטיין.

לאחר סיום לימודי התיכון עבד הנאשם 2 בעבודות מזדמנות ובכוונתו ללמוד בעתיד סיעוד במכללה בבית חנינא. לדבריו, זה כשנה הוא מתנדב באמבולנס בחברת 'לב העיר' וכן הוסיף, כי תחום הטיפול מעניין אותו, גורם לו לסיפוק בשל

העזרה לזולת הכרוכה בכך. לדברי אביו, הוא היה ילד צייתן וממושמע וניתן בו אמון מלא ולכן הוריו לא בדקו מי הם חבריו. האב הופתע מאד לשמוע על מעצרו של הנאשם 2 והזדעזע מהעבירות שבהן הואשם.

14. לנאשם 2 אין הרשעות קודמות. סיפר כי בן כתתו הכיר לו את אחיו הגדולים ומבלי משים התרועע רק עמם וחש כי הם רואים בו אח קטן, דבר שנתן לו תחושת ביטחון. בהמשך הם הפעילו עליו לחץ לעבור עמם את העבירה עד שנענה להם. כיום הוא מכיר באחריותו לעבירות, מבין שעבר על החוק, שנענה ללחץ החברתי ושהתקשה לעמוד בפניו וכן כי עשה את המעשים על רקע רצונו לרצות את המעורבים ולשמור על החברות עמם. הוא אף מודע לכך שפגע באמון שבני משפחתו נתנו בו ולכך שאכזב אותם. לדבריו, הוא מרבה לחשוב על הפגיעה במתלונן, ועל הכסף שנגנב ממנו.

15. בעניין גורמי הסיכון להישנות עבירות מצד הנאשם 2, נאמר בתסקיר, כי מדובר במי שתפקד באופן תקין, נמצא בראשית דרכו לגיבוש זהותו העצמית וכי לאחרונה התחבר לגורמים שוליים, תוך הסתרת קשריו החברתיים מהוריו ומסביבתו. הוא אף מתנהל מתוך רצון לשייכות חברתית ולרווחים שהוא מפיק מכך לצד רצון לרצות, תוך טשטוש גבולות התנהלותו ומבלי לחשוב על השלכות מעשיו. לעומת זאת, גורמי הסיכון לשיקומו הם עובדת היותו בעל יכולות תפקודיות טובות, יכולת לקבל סמכות ורצון לניהול אורח חיים תקין ואף אינו בעל דפוסי התנהגות עברייניים אלימים מקובעים. הוא הביע חרטה וצער על הפגיעה במתלונן ובבני משפחתו וגילה אמפתיה כלפיהם. אף ניכר כי ההליך המשפטי משמש עבורו גורם מציב גבול ומרתיע. הוא אף ביטא יכולת התבוננות עצמית לבחינת מעשיו ומניעיו וגילה הבנה לצורך בהפקת לקחים ובשינוי בנושא התמודדו עם לחץ חברתי. הערכת שירות המבחן היא אפוא, כי הסיכון להישנות עבירות מצד הנאשם 2 פחת באופן משמעותי.

לנוכח האמור ומאחר שהרשעת הנאשם 2 עשויה לפגוע בתעסוקתו העתידית ובגיבוש זהותו העצמית כמבוגר, שירות המבחן המליץ להימנע מהרשעתו. הומלץ להשית עליו ענישה שיקומית וחינוכית אשר תסיט את מהלך חייו לכיוון חיובי. לפיכך הומלץ להעמידו בצו מבחן למשך שנה, שבמהלכו יהיה בקשר עם עובד מטעם 'קידום נוער' במזרח ירושלים. כן הומלץ להשית עליו 300 שעות שירות לתועלת הציבור, מאחר שתרומה לקהילה תשמש עבורו ענישה מלמדת.

הראיות לעונש

16. מטעם המאשימה הוגשו כתב האישום המתוקן וגזר הדין בעניינו של נאדר נאצר (1/ת ו-2/ת), כמפורט לעיל.

המאשימה ביקשה להגיש גם תצהיר של נפגע העבירה, אך באי-כוח הנאשמים ביקשו לחקור את המתלונן, אשר רק בבוקר הדיון הודיע כי לא יתייצב לדיון. מסיבה זו לא הוגש התצהיר האמור.

17. מטעם הנאשם 2 הוגשו הראיות הבאות: תסקירי מעצר מטעם שירות המבחן בעניינו, מיום 31.8.2021 ומיום 6.9.2021 (נ/1); מסמכים מיום 11.2.2021 ומיום 13.9.2021 שעניינם אישורי הרשמה לשני קורסים של האוניברסיטה הפתוחה, שאמורים היו להתקיים בין חודש אוקטובר 2021 לחודש ינואר 2022 במכללה הקהילתית בבית

חנינה, החל מיום 13.9.2021 (נ/2).

טענות הצדדים בעניין העונש, לרבות דברי הנאשמים

טענות המאשימה

18. באת-כוח המאשימה עמדה על כך שהערכים המוגנים שנפגעו ממעשי הנאשמים הם זכותו של המתלון לשלמות גופו ולביטחונו וזכות הקניין שלו וזאת לצד הפגיעות הרגשיות שחווה. עוד עמדה על חומרת עבירת השוד, אשר העונש הקבוע בצדה הוא עשרים שנות מאסר.

בעניין נסיבות העבירה טענה, כי נעברה לאחר תכנון מוקדם של שני הנאשמים עם נאדר, אחיו של הנאשם 1 (שכאמור, הואשם בהליך נפרד). התכנון החל בהצטיידות בכובעים, מסכות, גז מדמיע בצורת אקדח, מקל ולוחיות רישוי של רכב שגנבו עוד קודם לכן מרכב אחר. חלקו של הנאשם 1 היה בכך שהוא זה שריסס גז מדמיע אל עבר המתלון ואילו חלקו של הנאשם 2 היה המשמעותי ביותר. הוא תקף את המתלון באמצעות מקל וחסף את השקית מידיו.

בעניין הנזק שנגרם ממעשי הנאשמים נטען, כי למתלון נגרמו חבלה ונזקים נוספים (אשר פורטו בהצהרתו, אשר לא הוגשה), וכי אף עלול היה להיגרם נזק רב יותר. דובר באירוע אלים שנעשה תוך שימוש בגז מדמיע, אקדח דמה ומקל. אף הנזק הכספי היה רב ובשל כך נאלץ המתלון לרדוף אחר הנאשמים, בעוד שמרדף זה, שנפסק בשל האיומים כלפיו, עלול היה להסתיים בתאונה. עוד הדגישה באת-כוח המאשימה כי המניע למעשי העבירות היה בצע כסף וכי כידוע, מצוקה כלכלית אינה נימוק המצדיק את המעשים החמורים.

19. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת הפנתה המאשימה אל מספר פסקי דין, אשר יפורטו ויידונו בהמשך הדברים. לנוכח פסקי דין אלו טענה, כי מתחמי הענישה הנקבעים בשל הרשעה בעבירת שוד הם בדרך כלל מחמירים ולפיכך יש לקבוע מתחם העונש בין 30 ל-48 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר מותנה ופיצוי למתלון.

בעניין קביעת העונש בגדרי מתחם העונש, טענה באת-כוח המאשימה כלהלן.

בעניין הנאשם 1 טענה, כי המלצת שירות המבחן אינה מובנת, לנוכח אמירות סותרות שהובאו בתסקיר. כך למשל, נאמר כי הוא גילה הכרה ראשונית בעניין התנהלותו הבעייתית ולאחר מכן נאמר כי הוא נוטה לייחס זאת לגורמים חיצוניים. בדומה, שירות מבחן התרשם שהוא מכיר באחריותו למעשים ומנגד נאמר כי הוא עדיין מתקשה להכיר באחריותו להיבט האלים והתוקפני של מעשיו. בדומה, המלצת שירות המבחן נשענת רק על כך שהנאשם ביטא מוטיבציה לטיפול. בעניין זה הפנתה אל גזר דין בעניינו של נאדר, שאף הוא הביע מוטיבציה להשתתף בטיפול, אך בית המשפט קבע כי יש מקום להתחשב בכך, אך אין בכך כדי להצדיק את דחיית גזירת הדין. אם כך היה בעניין נאדר, אזי לטענת המאשימה, על אחת כמה וכמה שכן יש לקבוע בעניין הנאשם 1, שעל-פי טענתה, חלקו במעשים רב יותר והוא

אף מואשם בעבירות חמורות יותר.

בעניין הנאשם 2 נטען, כי תסקיר שירות המבחן והמלצתו בעניינו הם במידת מה מלאכותיים. נאמר כי הוא לומד לקראת תואר במדעי הרוח והחברה וכי הציג אישור לימודים, אשר הוצג רק לשירות המבחן. לא ברור במה מדובר, אם התחיל ללמוד, אם נרשם ללימודים ואם אמנם כן, כי אז נשאלת השאלה מדוע נרשם דווקא עכשיו, לקראת הטיעונים לעונש. הנאשם אף אמר לקצינת המבחן כי בעוד מספר שנים ירצה ללמוד סיעוד, בעוד שהרשעה בפלילים תפגע לו באפשרות זו. אף לא ברור כיצד התנדב באמבולנס בשנה החולפת, שבמהלכה היה במעצר בית בפיקוח. מכל מקום, לטענת המאשימה, טענותיו אינן עומדות בכללי הפסיקה ובכללים שנקבעו ב'הלכת כתב' (ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, נב(3) 337 (1997)), כבוד השופט ד' דורנר, פסקה 7 (להלן - **הלכת כתב**)), בעניין אפשרות סיום הליך פלילי ללא הרשעה. לטענת המאשימה, מדובר בתסקיר שרק למראית עין נראה חיובי, הוא מעלה תהיות רבות וכי בפועל, הנאשם 2 לא עבר כל תהליך טיפולי או שיקומי.

מכל מקום, מאחר שהתסקירים חיוביים, אין לחובת הנאשמים הרשעות קודמות ושניהם הודו במעשים והכירו באחריותם למעשים, יש למקם את עונשם בשליש התחתון של מתחם העונש ולהשית עליהם גם מאסר מותנה וכן לחייב אותם בתשלום פיצוי משמעותי למתלונן.

20. בעניין ההליך בעניינו של נאדר (השותף), בעניין הסדר הטיעון המשונה בעניינו, לנוכח טענותיהם של באי-כוח הנאשמים בעניין הפער בינו לבין הנאשמים הנדונים וכן במענה לשאלותיי, באת כוח המאשימה טענה כי אין מקום להשוואה בין נאדר לבין הנאשמים, מאחר שהוא לא הורשע בעבירת שוד. עוד הוסיפה, כי לשיטת המאשימה, אמנם חלקו של נאדר בתכנון היה גדול מזה של הנאשמים הנדונים, אך חלקם במעשה השוד היה גדול מחלקו של נאדר. עוד הוסיפה, כי אמנם חלקו של הנאשם 2 בתכנון היה קטן מזה של הנאשם 1, אך חלקו בשוד היה המשמעותי ביותר.

טענותיו של בא-כוח הנאשם 1

21. בא-כוח הנאשם 1 ביקש לדחות את הדיון בעניין עונשו של הנאשם 1, כדי לאפשר לשירות המבחן למצות את שילובו בתהליך שיקום.

בעניין העבירות הנדונות טען, כי נעשו באופן לא מתוחכם ולראיה לכך, הצביע על תפיסת הנאשמים סמוך לאחר האירוע. לטענתו, הנאשם 1 הבין ששגה, הכיר באחריותו למעשים ואף התנצל עליהם מיד לאחר תפיסתו. בחקירתו וכן לפני שירות המבחן, הסביר את מעשיו במצוקתו הכלכלית הקשה, בסביבה הבעייתית שבה גדל, בהיעדר כלים להתמודדות עם משברים ובהיותו נעדר דמות אבהית מדריכה. לטענת בא-כוחו, מדובר בצעיר שלא למד, הנעדר עתיד תעסוקתי ונעדר דמות אבהית מדריכה, שכיום הוא כבר אב לילדה ואשתו עומדת ללדת ילד נוסף (כאמור לעיל, מאז נולדה ילדה נוספת). כפי שאף שירות המבחן התרשם, ניתן לשקם את הנאשם 1, להחזירו אל החברה כאדם מועיל ופעיל. אחיו נאדר, שהיה שותף לעבירה ולחובתו הרשעות קודמות, כבר שוחרר מהמאסר וכי יש לשקול אם הנאשם יחזור אל החברה ויהיה איש משפחה מועיל או שיישא עונש מאסר.

22. עוד טען בא-כוח הנאשם 1 כי יש לשקול את משך המעצר ואת התקופה הממושכת של בפיקוח אלקטרוני, וכן את העובדה שבמהלכה לא הפר את תנאי מעצר הבית ואף לא הסתבך בעבירה נוספת. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת הגיש מספר פסקי דין, אשר יידונו בהמשך הדברים. לבסוף טען, כי יש לאפשר את מיצוי ההליך השיקומי ולחלופין להשית מאסר בעבודות שירות.

טענותיו של בא-כוח הנאשם 2

23. בא-כוח הנאשם 2 טען כי יש לדחות את טענתה של באת-כוח המאשימה שלפיה רישומו של הנאשם 2 ללימודים נעשה לצורך ההליך המשפטי. בעניין זה הפנה אל המסמכים שהוצגו לשירות המבחן והוגשו במסגרת ראיותיו לעונש (נ/2). לטענתו, בשל רצונו של הנאשם 2 ללמוד, אף הוגשו בקשות לעיון חוזר במסגרת הליך המעצר. בעניין טענת המאשימה כי לא ברור איך הנאשם 2 התנדב כחובש באמבולנס בחברת 'לב העיר', הפנה אל שני תסקרים שהוגשו במסגרת הליך המעצר, שאף בהם תוארה התנדבותו קודם למעצרו (נ/1).

עוד טען, כי הנאשם 2 היה עצור במשך 66 יום ובנוסף לכך היה במעצר באיזוק אלקטרוני במשך תקופה מצטברת שנמשכה 419 יום, אשר לטענתו, שווה לכ-210 ימי מעצר (כשבעה חודשים).

24. בעניין העבירות טען בא-כוח הנאשם 2, כי חלקו של הנאשם 2 היה שולי, הוא לא היה חלק מהתכנית העבריינית, אלא היא נכפתה עליו לאחר שאחרים ובעיקר נאדר, החלו בתכונה. לנאדר הרשעות קודמות, הוא נשא בעבר מאסר ממושך וכי דרך החיים העבריינית אינה זרה לו. נאדר החל בתכנון השוד כחודש קודם לאירוע ואילו הנאשם 2 צורף רק יום קודם למועד העבירות, לאחר שהכול כבר היה מוכן. נאדר אף היה מי שהביא את הרכב שבאמצעותו נעשה השוד והוא זה שהורה לנאשם 2 להביא את לוחיות הרישוי הגנובות. אף אופן ניסוח כתב האישום מלמד כי הנאשם 2 רק נגרר בעקבות הלחץ שהופעל עליו, תוך ניצול אישיותו החלשה ורצונו להשתייך לחבורה שאימצה אותו כאח קטן. אף יש לשקול את העובדה שבמועד העבירות היה רק בן 18 ו-7 חודשים.

בא-כוח הנאשם 2 ביקר בחריפות את ההבחנה שעשתה המאשימה בין נאדר לבין הנאשמים הנדונים. לטענתו, עצם ההפרדה היא מלאכותית ואף ההבחנה מלאכותית, בלתי מובנת ואף אינה מתיישבת עם העובדות. אף לא ברור כיצד נאדר לא הואשם בעבירת שוד, אלא בעבירה קלה מאד, בעוד שהוא היה הגורם המוביל בתכנון השוד ואף בביצועו. נאדר לא השאיר לנאשמים הנדונים להוציא את השוד שתכנן אל הפועל לבדם, אלא הצטרף אליהם והיה עמם בדרכם אל מקום השוד וגם בחזרתם מהמקום. עוד הדגיש וטען, כי לא רק שחלקו של הנאשם 2 במעשי העבירות היה קטן, אלא אף חלקו בשלל היה מזערי והסתכם בסך 2,000 ₪ מתוך סך 44,000 ₪ שנשדד.

25. בעניין נסיבותיו של הנאשם 2 טען בא-כוחו, כי הוא בן למשפחה שמעשים פליליים ובתי משפט זרים להם וכי הם מחנכים את ילדיהם ללימודים ולכיבוד האחר, ולכן נדהמו מהסתבכותו. הם מכים על חטא בשל כך שלא היו ערים להתדרדרותו. מתוך דאגה רבה, אביו וסבו אף ליוו אותו לכל הדיונים בבית המשפט. הוא שיתף פעולה עם רשויות החוק, היה הראשון להודות כבר בחקירה הראשונה וכי בפועל, תיאוריו שימשו את הבסיס לעובדות כתב האישום. מדובר בבחור

צעיר אשר כשל במעשיו והוא מתחרט על כך. לטענת בא-כוחו, המלצת שירות המבחן אינה מלאכותית, אלא נבעה מהבנה כי מדובר במי שהעבירה שעבר זרה להתנהלותו ולאורח חייו, שסיים בחינות בגרות בהצטיינות ושיש לו שאיפה ללמוד לימודים אקדמאים. בשנת 2020 הוא למד באמצעות לימוד מקוון ובשנת 2021 התאפשר לו לצאת ללימודים.

עוד טען בא-כוח הנאשם 2 כי משך מעצרו של הנאשם 2, מעצר הבית בפיקוח וההליכים המשפטיים, שימשו עבורו גורם מרתיע וכי יש לשקול את העובדה שעונש מאסר עלול לגרום להידרדרותו. לכן לטענתו, יש לקבל את המלצת שירות המבחן. אכן, השתת שירות לתועלת הציבור על מי שעבר עבירת שוד, כפי שהמליץ שירות המבחן, היא נדירה, אולם היו מקרים שבהם בית המשפט סטה לקולה ממתחם העונש בשל סיכויי שיקומו של הנאשם וכדי שלא לפגוע בעתידו. כדוגמה לכך הפנה אל גזר דין שנתתי בעניין שלושה נאשמים, אשר יידון בהמשך הדברים.

26. בא-כוח הנאשם 2 טען כי מתקיימות הנסיבות המצדיקות הימנעות מהרשעה ('הלכת כתב') ולפיכך לטענתו, יש להסתפק בהשתת של"ץ, כפי שהמליץ שירות המבחן. לתמיכה בכך הפנה אל פסקי דין בעניין עבירות שונות, שבהם חרף חומרת המעשים, הנאשמים לא הורשעו ועונשם הועמד על שירות לתועלת הציבור, כלהלן: ע"פ 7353/18 **חדד נ' מדינת ישראל** (1.5.2019) - המערער הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירת דרישת נכס באיומים. הושתו עליו חמישה חודשי מאסר בעבודות שירות, צו מבחן ופיצוי למתלוננת. על רקע תהליך השיקום שעבר, ערעורו התקבל ובהתאם לכך עונשו הומר ל-300 שעות של"ץ; ת"פ (מחוזי ירושלים) 26556-12-16 **מדינת ישראל נ' פלוני** (20.11.2017) (כבוד השופטת ח' מ' לומפ) - הנאשם, בגיר על גבול הקטינות, הודה במסגרת הסדר טיעון והורשע בעבירת איומים והדחה בחקירה. הרשעתו בוטלה והושתו עליו 280 שעות של"ץ וצו מבחן; ת"פ (מחוזי ירושלים) 36771-11-15 **מדינת ישראל נ' פוש** (14.6.3026) (כבוד הנשיא א' פרקש) - שלושת הנאשמים, בגירים צעירים, הודו במסגרת הסדר טיעון והורשעו בעבירת סיכון דרכים ובעבירת התפרעות. הרשעתם בוטלה, על אחד מהם הושתו 240 שעות של"ץ ועל כל אחד משני האחרים הושתו 120 שעות של"ץ.

דברי הנאשמים ודברי בני משפחותיהם

27. **הנאשם 1** אמר שהוא מודה בטעות הגדולה שעשה, מודע לטעותו ומצטער על מעשיו. לדבריו, היה צעיר, לא היה אחראי למה שעשה ואף היו לו חובות כספיים רבים. ביקש להתנצל בפני המתלונן על הנזק שגרם לו והוסיף שהוא מוכן להחזיר לו את מלוא הסכום שלקח ממנו.

אמו של נאשם 1 הוסיפה כי הנאשם 1 מודה במעשה שעשה ומתחרט על כך. היא מאד כועסת על עליו, מאחר שהוא נשוי, יש לו בת ואשתו בהיריון. לדבריה, ישנן בעיות קשות בינה לבין בעלה והדבר מקשה על בנה ולכן ביקשה להתחשב בכך. עוד הוסיפה, כי אנשים רבים טועים, אפילו רופאים ושוטרים טועים, ולכן יש להתחשב בכך שדובר בטעות. ביקשה שתינת לבנה הזדמנות נוספת ושיעזרו לו כדי שלא יחזור על טעותו פעם נוספת.

אשתו של הנאשם 1 ביקשה שתישקל העובדה שהוא מתחרט על המעשים ושתינת לו הזדמנות נוספת. לדבריה, מאז שנולדה בתם הראשונה הוא מאד השתנה. קשה להם המצב הנוכחי ולה קשה להמשיך לעבוד ולכן ביקשה להתחשב גם

בכך שהוא המפרנס העיקרי של המשפחה.

28. **דברי הנאשם 2:** הנאשם 2 אמר שהוא מצטער על הטעות שעשה ומתחרט על מעשיו. לדבריו, מעולם לא חשב לקחת משהו שאינו שלו וכי נגרר למעשים בשל לחץ שהופעל עליו.

דין

קביעת מתחם העונש ההולם

הערכים החברתיים שנפגעו מהעבירות ומידת הפגיעה בערכים מוגנים אלו

29. הערכים החברתיים שעליהם באה להגן עבירת השוד, אשר נפגעים מעבירת זו הם "כבודם, חירותם ורכושם של המתלוננים - קורבנות העברה וביטחונם של הציבור, יכולתו הממשית לחיות את חייו, ולהלך ברחובות ללא חשש" (ע"פ 1127/13 גברזניי נ' מדינת ישראל (15.1.2014), כבוד השופט ס' ג'ובראן, פסקה 30 (להלן - עניין גברזניי)). ראו גם: ע"פ 3027/13 דהוקרקר נ' מדינת ישראל (4.12.2013), כבוד השופט ע' פוגלמן, פסקה 8).

הנאשמים הואשמו בעבירת שוד בנסיבות מחמירות, הנמנית עם העבירות החמורות בחוק העונשין, שעונשה עשרים שנות מאסר. עם זאת, כפי שאף הוטעם לא אחת, גם לעבירה זו דרגות חומרה שונות המתבטאות בנסיבותיה של העבירה, בדרגת האלימות שהייתה כרוכה במעשה השוד ובתוצאותיו (עניין גברזניי, פסקאות 30-31, וכן ראו את הפסיקה הנזכרת שם).

מעשה השוד הנדון תוכנן בקפידה, שלושה היו שותפים לכך - נאדר ושני הנאשמים - וכל השלושה פעלו בתיאום מלא, התכוונו לקראתו בקפידה ואף עברו עבירות נוספות לשם כך. בכלל זה, נטלו רכב מאדם אחר בתואנות שווא, שינו את זהות הרכב שבו השתמשו, הצטיידו במסכות, בגז מדמיע, באקדח דמה ובמקל. אף הסכום שנשדד אינו מבוטל. למרבה המזל, הנזק הפיזי שנגרם למתלון היה קל. מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא לכל הפחות בדרגה בינונית.

30. הערכים המוגנים אשר נפגעו מעבירת פירוק רכב ומעבירת שינוי זהות רכב הם הפגיעה בקניין ובאפשרות אכיפת החוק בעטייה של ההטעיה הנובעת משינוי זהות הרכב. עבירות אלו אף עלולות לפגוע בביטחון עוברי הדרך. מאחר שנעברו כדי להקל על מעשי השוד, הפגיעה בערכים המוגנים היא רבה.

בחינת מדיניות הענישה הנהוגה

31. **הפסיקה מטעם המאשימה:** בעניין עבירת פירוק רכב ועבירת שינוי זהות רכב, הפנתה המאשימה אל גזר הדין

בת"פ (מחוזי חיפה), 32683-02-17 **מדינת ישראל נ' עלי** (15.10.2017), בעניין נאשמת אשר הורשעה על-פי הודאתה בעבירות רבות ומגוונות שעברה עם אחרים, במסגרת שלושה-עשר אישומים. בכלל זה עשר עבירות שוד בנסיבות מחמירות, שתיים עשרה עבירות שינוי זהות רכב ועוד. לכל אישום נקבע מתחם עונש בין 24 ל-48 חודשי מאסר ובעניין עבירות פירוק רכב, גניבה מרכב, שינוי זהות רכב וקשר לפשע, נקבע מתחם בין 9 ל-18 חודשי מאסר.

בעניין עבירת השוד הפנתה המאשימה אל שישה פסקי דין, שבכולם דובר בנאשמים שהורשעו על-פי הודאותיהם במסגרת הסדר טיעון בעבירת שוד בנסיבות מחמירות (סעיף 402(ב) בחוק). בחלקם דובר בנאשמים שהורשעו גם בעבירות נוספות. להלן עיקריהם של פסקי דין אלו:

(1) ת"פ (מחוזי ירושלים) 49871-03-12 **מדינת ישראל נ' זיני** (25.4.2013) - דובר בשוד חנות תכשיטים לאחר תכנון מוקדם, תוך שימוש בגז פלפל, תקיפת המתלון וחניקתו. למתלון נגרמו חבלות וכן נשדדו ממנו כסף, תכשיטים בשווי כ-28,000 ₪ ומכשיר טלפון. נקבע מתחם עונש בין 3 ל-6 שנות מאסר. על הנאשם 1, שלחובתו הרשעות קודמות, הושתו 4 שנות מאסר ועל הנאשם 2 שלחובתו הרשעה בהיעדרות משירות, הושתו 3 שנות מאסר. על שניהם הושתו גם מאסרים מותנים וכל אחד חויב בפיצוי למתלון בסך 25,000 ₪.

(2) ע"פ 8636/12 **תרתי נ' מדינת ישראל** (11.7.2013) - דובר בשוד מתוכנן של סוכנות רכב שבו היו מעורבים שני המערערים, אחד היה כבן 18.5 ואחרים, תוך שימוש בגז פלפל. נגנבו מחשבים, תכשיטים שחלקם הוחזר וכספת שבה היו שטרי חוב, המחאות וכסף מזומן ששווים הכולל כ-3 מיליון ₪. נקבע מתחם עונש בין 3 ל-6 שנות מאסר. על כל אחד הושתו 3.5 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה וכל אחד חויב בפיצוי לשומר בסך 2,000 ₪ ובפיצוי לבעל סוכנות הרכב, אחד חויב בסך 20,000 ₪ והשני בסך 25,000 ₪.

(3) ע"פ 5368/14 **אברהם נ' מדינת ישראל** (3.9.2014) - המערער ואחר שדדו עובד תחנת דלק באמצעות אקדח דמה וחבטו בראשו. נקבע מתחם עונש בין 3 ל-5 שנות מאסר. בהתחשב בין השאר, בהרשעותיו הקודמות, הושתו עליו 3.5 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי למתלון בסך 7,500 ₪.

(4) ע"פ 1114/15 **גנאים נ' מדינת ישראל** (16.11.2015) - אדם אחר והמערער, הנעדר הרשעות קודמות, שדדו מכולת ולשם כך הצטיידו בכפפות ובאקדח דמה שבאמצעותו שדדו כסף, מכשיר DVD ומסמכים. נקבע מתחם עונש בין 18 חודש ל-5 שנות מאסר. הושתו 42 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי למתלון בסך 10,000 ₪.

(5) ע"פ 3503/16 **מדינת ישראל נ' נמיר** (5.12.2016) - המשיב שדד כ-150,000 ₪ מחלפן כספים כבן 62 תוך הכאתו בראשו באמצעות אלה. נקבע מתחם בין 36 ל-48 חודשי מאסר. הושתו 42 חודשי

מאסר ומאסר מותנה. נקבע כי מלכתחילה היה מקום לערעור המדינה בעניין העונש, אך בשל הרשעת המשיב בעבירה נוספת והשתת שנתיים מאסר בעניינה, לא הוחמר עונש המאסר. עם זאת, המשיב חויב בפיצוי המתלון בסך 150,000 ₪.

(6) עניין **גברזגיי** - המערער בהליך זה (בשונה מחמשת המקרים הנזכרים לעיל), הורשע לאחר ניהול הוכחות. במהלך השוד נחבל המתלון ממכות אגרופ ואף נגנב ממנו תיקו שבו היו ארנק, טלפון נייד וטאבלט. בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם עונש בין 3 ל-6 שנות מאסר והושתו 4 שנות מאסר ומאסר מותנה. הערעור התקבל בחלקו תוך העמדת מתחם העונש על 34-46 חודשי מאסר והפחתת משך המאסר בפועל ל-36 חודש.

32. הפסיקה מטעם הנאשם 1: בא-כוח הנאשם 1 הפנה אל שלושת פסקי הדין הבאים:

(1) ע"פ 2849/13 **מדינת ישראל נ' טגבה** (13.8.2013) - הרשעה במסגרת הסדר טיעון בעבירת שוד בנסיבות מחמירות, פציעה בנסיבות מחמירות ושידול להטרדת עד. בעניין עבירת השוד נקבע מתחם עונש בין 6 חודשי עבודות שירות ל-50 חודשי מאסר בפועל. בשל העדפת שיקולי שיקום, הושתו 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר מותנה, צו מבחן למשך 18 חודש ופיצוי למתלון בסך 5,000 ₪. ערעור המדינה נדחה.

(2) ת"פ (מחוזי מרכז) 50148-03-19 **מדינת ישראל נ' גבטה** (9.9.2021) - הרשעה במסגרת הסדר טיעון בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. נקבע מתחם עונש בין 18 ל-42 חודש. בהתחשב בנסיבותיו המיוחדות של הנאשם ובשיקולי שיקום, הושתו 9 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר מותנה, פיצוי למתלון וצו מבחן לשנה.

(3) ת"פ (מחוזי ירושלים) 10159-04-18 **מדינת ישראל נ' שלודי** (25.2.2020) - הרשעה במסגרת הסדר טיעון בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. נקבע מתחם עונש בין 9 חודשי מאסר בעבודות שירות ל-30 חודשי מאסר בפועל. למרות הרשעות קודמות רבות, מטעמי שיקום הושתו על הנאשם 9 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר מותנה וצו מבחן לשנה.

33. הפסיקה מטעם הנאשם 2: בא-כוח הנאשם 2 הפנה אל גזר הדין שנתתי בת"פ (מחוזי ירושלים) 14072-03-18 **מדינת ישראל נ' אברמסון** (19.10.2020). דובר בשלושה נאשמים נעדרי הרשעות קודמות אשר הורשעו במסגרת הסדר טיעון בעבירות שוד בנסיבות מחמירות ובניסיון שוד. אחד הנאשמים, שנסיבותיו היו חריגות מאד ובין השאר הוא לוקה בהנמכה קוגניטיבית, נדון ל-300 שעות של"ץ. על שני האחרים הושתו עונשי מאסר בעבודות שירות. בעניין שלושתם ניתן גם צו מבחן והם חויבו בפיצויים למתלונים. בעניין מדיניות הענישה הובאו במסגרת גזר הדין בין השאר, עשרים ושלושה פסקי דין שאליהם הפנתה ההגנה, אשר לפיהם הושתו עונשי מאסר בעבודות שירות על נאשמים שהורשעו בעבירת שוד בנסיבות מחמירות ובעבירות דומות (שם, פסקה 59).

הנסיבות הקשורות במעשי העבירה

34. שני הנאשמים הנדונים הורשעו בשלוש העבירות - שוד בנסיבות מחמירות, פירוק רכב ושינוי זהות רכב - מכוח ביצוע בצוותא (סעיף 29 בחוק). על-פי הנטען בכתב האישום המתוקן, את שלוש העבירות עברו שני הנאשמים עם נאדר. בעניין נסיבות הקשורות במעשי העבירה נשקלו השיקולים הבאים (על-פי סעיף 40ט בחוק):

ראשית, בכל הנוגע לתכנון שקדם לעבירה, לחלקו היחסי של כל אחד מהנאשמים ולמידת ההשפעה של אחר על מי מהנאשמים בביצוע העבירה, נראה כי אין מקום להבחנה בין שני הנאשמים הנדונים או בין מי מהם לבין נאדר. כידוע, המבצע בצוותא נושא במלוא האחריות למלוא המעשים שנעשו ובמלוא האחריות לכל העבירות אשר נעברו במסגרת התכנית העבריינית שתכננו השותפים לעבירה, אפילו הייתה סטייה כלשהי מהתכנית המקורית ואף אם מי מהמעורבים לא עשה פעולה זו או אחרת (על המשמעות של ביצוע בצוותא, ראו בין השאר: ע"פ 10025/16 פלוני נ' מדינת ישראל (10.8.2017), כבוד השופט ד' מינץ, פסקאות 32-33 וכן הפסיקה הנזכרת שם).

חלק העובדות בכתב האישום המתוקן אשר בעובדותיו הודו שני הנאשמים, המחזיק עשרים ואחת פסקאות, ארוך ומפורט וכולל פעולות רבות שאותן עשו שני הנאשמים ונאדר מכוח ביצוע בצוותא. ניסיונם של המאשימה או של באי-כוח הנאשמים לבודד מקצת מאותן פעולות, כדי לטעון כי מי משלושת המעורבים עשה רק פעולות מסוימות, בעוד אחר עשה פעולות נוספות או אחרות, אינו אלא ניסיון מלאכותי, טרחני וחסר תוחלת. מדובר בכתב אישום אשר עובדותיו מגוללות את התכנון הקפדני, המורכב והיסודי שקדם למעשה השוד, לרבות המעשים אשר נועדו להסוואת זהות הנאשמים ולאפשר את הימלטותם מהמקום. בכלל זה, השאלת רכב המאזדה של מחמוד שחלונותיו שחורים, שינוי זהות הרכב באמצעות לוחיות הרישוי הגנובות, כיסוי הפנים של המעורבים במסכות כדי למנוע את זיהויים והצטיידותם בגז מדמיע, באקדח דמה ובמקל וכן היערכותם להימלטות מהמקום בעזרת נאדר והאחר שנהג ברכב. מדובר אפוא, בעבירות שנעשו לאחר תכנון קפדני. מאחר שהנאשמים הורשעו מכוח ביצוע בצוותא, אין כל מקום או כל הצדקה לטעון באופן מלאכותי כי רק מי מהמעורבים עשה פעולה זו או אחרת במסגרת ההכנות או במסגרת עבירת השוד עצמה.

שנית, דובר בעבירת שוד שנעשתה ממניע של בצע כסף ולעניין זה אין רלוונטיות אם מי מהמעורבים היה נתון בחובות כבדים. אין צריך לומר כי חובות כספיים או מצוקה כלכלית אינם מצדיקים עבירות בכלל ועבירת שוד בפרט. בדומה, חזקה על הנאשמים ועל נאדר כי הבינו היטב את מעשיהם, את הפסול במעשיהם ואת משמעותם וממילא היו יכולים להימנע מעשייתם.

שלישית, הנזקים הממוניים והאחרים שחזקה כי נגרמו למתלונן, היו צפויים ואף נגרמו בפועל. עם זאת, לא מן הנמנע כי האירוע עלול היה להסלים ולהסתיים בנזקים חמורים יותר.

קביעת מתחם העונש ההולם - סיכום

35. בהתחשב בפגיעה הבינונית בערכים החברתיים, במדיניות הענישה הנוהגת כמפורט לעיל, בנסיבות שבהן

נעברה העבירה ובהתאם לעיקרון ההלימה, שלפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש, מתחם העונש ההולם במקרה הנדון הוא רחב, **בין כשמונה חודשי מאסר, לרבות בעבודות שירות, לבין כשלוש שנות מאסר בפועל.**

נסיבותיהם של הנאשמים שאינן קשורות במעשי העבירות

36. **נסיבותיו של הנאשם 1: ראשית,** הנאשם 1 הודה במעשים ובכך חסך זמן שיפוטי, וכן הכיר באחריותו לעבירות ואף הביע חרטה על מעשיו. עם זאת, מתסקיר שירות המבחן עלה כי הכרתו באחריותו למעשים לא הייתה מלאה וכי התקשה להכיר באחריותו למרכיבים האלימים של מעשי העבירות. **שנית,** הוא צעיר, כבן 22, נעדר הרשעות קודמות, שעד מעצרו אורח חייו היה נורמטיבי. **שלישית,** ניתן משקל לחייו המורכבים ולתפקודו הלקוי של אביו, אשר השליך על התפתחותו ובכלל זה על כך שכבר בגיל צעיר נשר מהלימודים. **רביעית,** העובדה שברקע לעבירות עמד מצבו הכלכלי הקשה והחובות הכבדים שצבר, פועלת לחובתו, לנוכח בחירתו לנסות לפתור את בעיותיו בדרך עבריינית. **חמישית,** הוא נשוי ואב לשתי בנות תינוקות. הנאשם 1 הוא אף הגורם שעול פרנסת המשפחה עליו. בנסיבות אלו ניתן משקל לכך שעונש מאסר ללא ספק יפגע במשפחתו ובעיקר בבנותיו הרכות. **ששית,** הנאשם 1 היה עצור במשך קרוב לשלושה חודשים ובמשך כשנה וחודשיים היה במעצר בית באיזוק אלקטרוני. **שביעית,** ניתן משקל לרצונו להיטיב את דרכיו ולהשתלב בתכנית טיפולית מטעם שירות המבחן, אך גם נשקלה העובדה שעד היום טרם השתלב בתכנית טיפולית כלשהי.

37. **נסיבותיו של הנאשם 2: ראשית,** בדומה לשותפיו, הנאשם 1 ונאדר, אף הנאשם 2 הודה במעשים ובכך חסך זמן שיפוטי. אולם ניתן משקל רב לעובדה שהנאשם 2 שיתף פעולה עם המשטרה כבר בחקירתו הראשונה וכי הוא היה מי שסייע בפיענוח המהיר של העבירות. כפי שטען בא-כוחו, עובדות כתב האישום נסמכות בעיקרן על גרסתו. **שנית,** הנאשם 2 הכיר באחריותו למעשים, הביע חרטה כנה וצער על מעורבותו בהם ועל כך שנכנע ללחץ שהופעל עליו מצד שותפיו. **שלישית,** הוא צעיר, כבן 20, נעדר הרשעות קודמות. אף עולה כי דרך העבריינות זרה לחלוטין לו ולמשפחתו, המנהלת אורח חיים תקין ונורמטיבי לחלוטין. מדובר במי שהשלים שתיים-עשרה שנות לימוד בהצטיינות, הוא בעל תעודת תאוג'יה (המקבילה לתעודת בגרות), ובעל שאיפות לרכוש השכלה גבוהה וללמוד סיעוד. עוד טען, כי קודם למעצרו, התנדב כחובש באמבולנס. על-פי תסקיר המעצר שהגיש בא-כוחו, התנדבות זו החלה זמן קצר קודם למועד העבירה. **רביעית,** הנאשם 2 טען כי כבר נרשם ללימודים גבוהים או כי החל ללמוד, אך בעניין זה לא הוצגו מסמכים התומכים בדבריו ומהמסמכים שהוצגו עולות תמיהות ומכל מקום, עולה מהם כי טרם החל ללמוד. בתסקיר של שירות המבחן שהוגש לקראת העונש, נאמר כי החל ללמוד לקראת תואר במדעי החברה והרוח במכללת אלאהליה ובאוניברסיטה הפתוחה וכי בעתיד הוא מתכנן ללמוד סיעוד במכללה בבית חנינא. לעומת זאת, בתסקיר המעצר מיום 31.8.2021, נאמר כי החל ללמוד סיעוד מספר חודשים קודם לכן וכי הוא כבר בשנת לימודיו הראשונה. מכל מקום, לא הוצג כל מסמך בעניין לימודי סיעוד ואילו המסמכים שהוגשו הם טפסי הרשמה ראשונית, מיום 11.2.2021 (לאחר מועד העבירה) ללימודי השפה העברית במהלך שנת הלימודים החולפת (שנה"ל 2020-2021), וכן הרשמה מיום 13.9.2021 לקורס מבוא להיסטוריה של האסלאם, הכולל 15 מפגשי לימוד מקוון בין חודש אוקטובר 2021 לחודש ינואר 2022. מכל מקום, לא הוצג מסמך בדבר לימודים בפועל. **חמישית,** הנאשם 2 היה עצור במשך כחודשיים ובמשך כשנה ושלושה חודשים היה במעצר בית באיזוק אלקטרוני. **ששית,** בדומה לנאשם 1, גם בעניין הנאשם 2 ניתן משקל לשאיפותיו הנורמטיביות ולרצונו להשתלב בתכנית טיפולית מטעם שירות המבחן, אך גם בעניינו ניתן משקל לכך שעד

היום טרם השתלבותו בתכנית טיפולית כלשהי.

גזירת העונש המתאים

38. במסגרת גזירת העונש המתאים בגדרי מתחם העונש, ניתן משקל של ממש לעונש שהושת על נאדר, השותף לעבירות ובייחוד להסדר הטיעון התמוה והמשונה מאד שעליו הוסכם בעניינו. כמפורט לעיל, **עבירת השוד בנסיבות מחמירות שנעברה בצוותא, שהעונש בצדה הוא עשרים שנות מאסר (לפי סעיף 402(ב) וסעיף 29 בחוק), הומרה בעניינו בעבירת סיוע לתקיפה לשם גניבה, אף לא בצוותא, שעונשה שלוש שנות מאסר בלבד (לפי סעיף 381(א)(2) וסעיף 32 בחוק).**

לא רק שקשה לומר כי העבירה הקלה מאד שנבחרה תואמת ולו במקצת את מעשיו של נאדר כפי שתוארו בכתב האישום, אלא שההסבר שנתנה לכך המאשימה במענה לשאלותי, כפי שהובא לעיל, לא הסיר את התמיהות הקשות העולות מהסדר הטיעון שנערך דווקא עמו. הסבריי המאשימה היו כזכור, כי אמנם חלקו של נאדר בתכנון היה גדול משל הנאשמים הנדונים, אך חלקם במעשה השוד היה גדול יותר. עוד נזכיר, כי בשונה מהנאשמים הנדונים שזו הרשעתם הראשונה, לחובת נאדר הרשעות קודמות בעבירות חמורות משנת 2016, כמפורט לעיל, אשר בעטין נשא בארבעים וחמישה חודשי מאסר בפועל. בשונה מהנאשמים הנדונים, שהם צעירים בני 22 ו-20, נאדר בן כמעט 29. מעבר להיותו המבוגר והבוגר מבין השלושה, הוא זה אשר קשר את הקשר עם הנאשם 1 ובהמשך עם הנאשם 2 כדי לשדוד את המתלונן והוא היה המוציא והמביא, היוזם והמתכנן של כל מעשה השוד. העובדה שדאג לכך שהוא עצמו לא יהיה במגע ישיר עם הנשדד, אך ליווה את הנאשמים ברכב נפרד בדרכם אל השוד הלך ובחזרתם ממנו, אינה מפחיתה מהעובדה שבפועל, הוא היה שותף מלא לכל המעשים, מראשיתם ועד סופם, והוא אף קיבל נתח מכובד מהשלל.

אם ישנם שלושה שותפים שחלקם בעבירה דומה, גם אם לא זהה, אך נסיבותיו של אחד חמורות יותר ולו בשל גילו ובשל הרשעותיו הקודמות, על המאשימה לשקול מראש את עמדתה בעניין כל המעורבים ולהקפיד על אחידות ביניהם או למצער, להציג הסבר מניח את הדעת להבדל הכה קיצוני ומשונה שבחירה לעשות בין שלושת המעורבים. הסבר כאמור, לא ניתן.

בנסיבות אלו, מאחר שחומרת מעשיו של נאדר אינה נופלת במידה ניכרת, אם בכלל, מזו של הנאשמים הנדונים ומאחר שנסיבותיו של נאדר חמורות באופן ניכר ומשמעותי משל הנאשמים הנדונים, לא נראה כי יש מקום לכך שעונשם של הנאשמים הנדונים יהיה חמור מזה שהושת על נאדר. להפך. כידוע, **"עיקרון אחידות הענישה הוא עקרון יסוד בתורת הענישה שלנו. עיקרון זה נגזר מעיקרון השוויון, ותמציתו הוא כי 'על מצבים דומים מבחינת אופי העבירות ונסיבות אישיות של נאשמים ראוי להחיל, במידת האפשר, שיקולי ענישה דומים' (ראו: ע"פ 9792/06 חמוד נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 1.4.07) פסקה 15 לפסק דינה של השופטת א' פרוקצ'יה (...)); בכך תמנע הפליה בין נאשמים ויחזוק אמון הציבור בהליך הפלילי"** (ע"פ 5236/05 עמאשה נ' מדינת ישראל (4.3.2009), כבוד השופט ע' פוגלמן, פסקה 24 (להלן - **עניין עמאשה**). ראו גם: ע"פ 27/17 בסל נ' מדינת ישראל (12.12.2017), כבוד השופט י' אלרון, פסקאות 11-12 (להלן - **עניין בסל**)).

אכן, "בצד האמור יש לזכור, כי מקום בו קיימים הבדלים של ממש בין המעורבים [ה]שונים בפרשה אחת, אין מדובר בפגיעה בשוויון; וכי עיקרון זה אינו מהווה עיקרון מוחלט" (עניין עמאשה, שם). אולם כאמור, בעניינו לא נמצאו "הבדלים של ממש" בין כלל המעורבים באותה פרשה. בוודאי שלא נמצאה הצדקה לכך שהנאשמים הנדונים יורשעו בעבירת שוד בנסיבות מחמירות שנועברה בצוותא, שעונשה עשרים שנות מאסר ואילו נאדר יורשע בעבירת סיוע לתקיפה לשם גניבה, שעונשה שלוש שנות מאסר. אפילו הוחלט מסיבה כלשהי - שלא הוסברה - כי נאדר יורשע במסגרת הסדר טיעון בעבירה קלה יחסית, אין מקום לפער משמעותי בין העונש שהושת עליו לבין העונש אשר על הנאשמים הנדונים (השוו עניין בסל, שם).

39. שקילת כלל השיקולים, לרבות משך מעצרם של הנאשמים, טענות באי-כוח הצדדים ושקילת העונש שהושת על נאדר, לרבות האמור לעיל בעניין הסדר הטיעון התמוה בעניינו, מובילים לכך שיש להעמיד את עונשם של הנאשמים בחלקו הנמוך של מתחם העונש ובכל מקרה, כך שיהיה פחות מזה שהושת על נאדר. זאת לצד פיצוי למתלונן בדומה לפיצוי שנאדר חויב לשלם.

גזר הדין - סיכום

40. בהתאם לכלל האמור, עונשו של הנאשם 1, האדי נאצר, יהיה כלהלן:

- א. מאסר בעבודות שירות למשך שמונה חודשים. בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 26.12.2021, הנאשם 1 יעשה את עבודות השירות בבית אבות 'סן סימון, נווה הורים' בשעות ובפיקוח כאמור שם וזאת החל מיום 1.2.2022.
- ב. מאסר מותנה למשך שלושה חודשים. הנאשם 1 יישא עונש זה אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר עבירת אלימות או עבירת רכוש מסוג פשע, או ניסיון לעבור עבירה כאמור.
- ג. מאסר מותנה למשך חודש וחצי. הנאשם 1 יישא עונש זה אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר עבירת אלימות או עבירת רכוש מסוג עוון, או ניסיון לעבור עבירה כאמור.
- ד. פיצוי למתלונן בסך 10,000 ₪. הנאשם 1 רשאי לשלם את הפיצוי בעשרה תשלומים חודשיים שווים ועוקבים. תשלום ראשון ישולם עד יום 1.3.2022.
- ה. ניתן צו מבחן למשך שנה החל מהיום (מועד מתן גזר הדין).

41. בהתאם לכלל אמור, עונשו של הנאשם 2, מוחמד עלקם, יהיה כלהלן:

א. מאסר בעבודות שירות למשך שמונה חודשים. בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 2.1.2022, הנאשם 2 יעשה את עבודות השירות ב'חברה קדישא, קהילת ירושלים' בשעות ובפיקוח כאמור שם וזאת החל מיום 1.2.2022

ב. מאסר מותנה למשך שלושה חודשים. הנאשם 2 יישא עונש זה אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר עבירת אלימות או עבירת רכוש מסוג פשע, או ניסיון לעבור עבירה כאמור.

ג. מאסר מותנה למשך חודש וחצי. הנאשם 2 יישא עונש זה אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר עבירת אלימות או עבירת רכוש מסוג עוון, או ניסיון לעבור עבירה כאמור.

ד. פיצוי למתלונן בסך 10,000 ₪. הנאשם 1 רשאי לשלם את הפיצוי בעשרה תשלומים חודשיים שווים ועוקבים. תשלום ראשון ישולם עד יום 1.3.2022.

ה. ניתן צו מבחן למשך שנה החל מהיום (מועד מתן גזר הדין).

42. צו המבחן שניתן בעניין כל אחד מהנאשמים, ניתן לאחר שבהתאם לסעיף 3 בפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, הוסברה לנאשמים משמעות הצו והם הביעו את נכונותו למלא אחר הוראותיו.

43. בהסכמת הצדדים, סך 10,000 ₪ במזומן וכן ההמחאות שנתפסו במסגרת החקירה, יוחזרו לידי המתלונן.

44. המזכירות תמציא את גזר הדין אל שירות המבחן למבוגרים וכן אל הממונה על עבודות שירות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך ארבעים וחמישה יום.

ניתן היום, ד' בשבט התשפ"ב, 6 בינואר 2022, במעמד הנאשמים ובאי-כוחם, כמפורט בפרוטוקול הדיון מהיום.

תמר בר-אשר,
שופטת